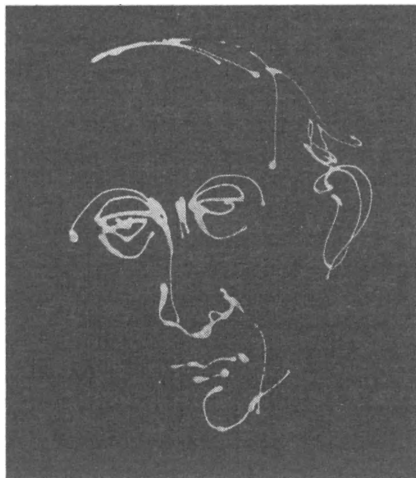

„Vágytam én könyvtárba...”

Beszélgetés Vas Istvánnal

A lakás a budai Duna-parton igazán nem kicsi. Csakhogy ebben a lakásban két társművészt kötött egymással házasságot: festészet és irodalom, Szántó Piroska és Vas István. Alig elképzelhető, hogy van egyáltalán olyan magánlakás, amelyben műterem is, könyvtár is elfér, márpedig itt, a Groza Péter rakparton erről van szó. Vas István legműveltebb költőink egyike. Tudjuk ezt nemcsak verseiből, de több kötetre rügő műfordítói munkásságából, tanulmányköteiből, önéletrajzi regényciklusából, a Nehéz szerelemből és a Mért vijjog a saskeselyűből. Könyvtárnak is beillő dolgozószobájában ülünk, a régi dohányzóasztalon helyezem el a magnót, hogy folytassam ki tudja, mikor elkezdett beszélgetésemet költészetünk egyik „nagy öregével”, a hetvenhat éves Vas Istvánnal.

– Küsseri magát a könyvei között?

– Dehogy. Ez egy kezelhetetlen borzalom. Több íróbarátom vállalkozott már rá, hogy

selejtezi, néhányszor meg is tették, de utólag mindig megbántam. Ha valamelyik könyvet kiselejteztük, a következő héten vagy hónapban feltétlenül szükségem volt rá. Amit itt lát, a könyvtárnak csak egy kis része. A lépcsőházban is vannak könyveink. Semmit nem találok meg. Illyés mondta, nem is olyan régen, halála előtt, hogy hatodszor vette meg Az ember tragédiáját.

– Elfelejtette, hogy megvette? – kérdezem hitetlenkedve.

– Nem. Csak nem találta.

– Ha betürendbe rakja az ember, egymás mellé kerülnek a duplumok. – Vas István legyint.

– Hányszor megpróbáltam! Igen, ez volna a módja. Betürend és selejtezés, de állandóan jönnek az új könyvek. Vásárolok is, a pályatársak is küldik új és új köteteket. Ma már csak verset olvasok, de azt mind, válogatás nélkül. Az új könyveket már nem tudom a „helyükre” rakni, kénytelen vagyok keresztbe oda tenni, ahova épp elférnek.

– A Nehéz szerelemből tudjuk, hogy már édesapjának is tekintélyes házikönyvtára volt. Nem is volt szükség arra, hogy könyvtárban olvasson?

– Vágytam én könyvtárba, éppen a legtermékenyebb olvasási korszakomban, de tisztviselő voltam, és nem is nyolc óra volt a munkaidőm, hanem tiz. Utána már nem volt időm beülni egy könyvtárba, meg fáradt is voltam. Itthon szeretek olvasni, fekvé. Egyébként Szentkuthy is azt mondja, csak azt a könyvet szereti olvasni, ami az övé. Otthon, nyugodtan, úgy, hogy bármikor visszalapozhat, vagy újra előveheti. Én mindig ambivalens viszonyban voltam az olvasással. Ez már gyerekkoromban is így volt, s szüleim korlátozni kezdték olvasásaimat.

– Miért?

– Részint féltek, hogy koromhoz nem illőt

olvasok, részint egészségtelennek tartották. Azt mondták, elvon a tanulástól, a sportolástól, egyáltalán a praktikus dolgoktól. Én öröngve szerettem a könyveket. Minden könyvet faltam válogatás nélkül. Apám *self made man* volt, maga csinálta meg viszonylag tekintélyes pályáját. Szegény falusi rabbi volt az apja, és ő már tizennégy éves korától megállt a saját lábán. Saját erejéből tanulta meg a kereskedelmi szakmát. Fiuméba ment el tanulni Bátaszékről úgy, hogy nem is tudott olaszul, néhány év múlva pedig abból élt, abból teremtette elő a tandíjat, hogy olaszórákat adott. Tudomásom szerint ő volt a családban az első, aki nem lett rabbi. Azt mondta mindig, elfajzott gyerekek vagyok, és egészen haláláig nem jöttem rá, hogy nem én voltam az elfajzott, hanem ő. Az egyetlen a családban, aki nem szellemi dolgokkal foglalkozott. Én csak visszafajzottam. Mindig azt kérdezte: Hogy fogsz te pénzt keresni? Az ő nagy élménye az volt, hogy gyerekként, teljesen nincstelenül elindult egy faluból, attól kezdve független volt, és ehhez képest szép karriert futott be. Mindig azt hallottam: Tudod milyen nehéz pénzt keresni? Hogy fogsz te megkeresni egy pengőt? Még megérte halála előtt, hogy könyvekből kerestem pengőt. Nem azokból, amiket írtam, hanem amiket elolvastam. Könyvkiadónál dolgoztam, és később ebből tudtam eltartani őt is – szerényen persze.

– *Ez mikor volt?*

– A háború után, 1946-ban.

– *Egy előző alkalommal már megkérdeztem Vas Istvántól, hogyan szánta el magát arra, hogy művészttá váljon. Akkor azt válaszolta, a fordulat éve után Szántó Piroska illusztrált, ő fordított. Ez két „tisztességes, polgári foglalkozás”, hiszen reménytelen volt, hogy műveikkel a nyilvánosság elé lépjenek. Miért? Ön osztályidegennek számított?*

– Nem. Nem kifejezetten. 1945 és 1948 között két verseskötetem is megjelent. Nem fogadták osztatlan örömmel, de nem is ez volt a fontos. Verseskötet! Hát hogy lehetett volna abból megélni? Nekem mindig az volt a hő vágyam, hogy könyvkiadónál dolgozzam. Apámnak, aki őszintén aggódott a jövőm miatt, amiatt, hogy egyszerre életidegen az érdeklődésem, eszébe sem jutott, hogy ilyen pálya is van. De nem tudtak ilyesmiről a barátai sem, pedig azok között voltak szélesebb látókörű emberek is. Érettségi után fölmerült az is, hogy egyetemre megyek. Nem apám fejében, mert ő azt szeretne volna, ha az ő pályáját

folytatom, tehát textiles leszek. Ő textilnagykereskedelmi vállalatnál dolgozott, egy részvénytársaságnak volt az igazgatója. Kivánsága szerint a textilszakmát kellett volna tanulnom Grenoble-ban vagy Brünben.

– *Már akkor is olyan reménytelen volt bölcsészkarra menni?*

– Nem az volt reménytelen, hogy fölvesznek-e, bár az is elég nehéz volt, hanem, hogy mihez kezdek majd egy bölcsészdiplomával. Mérnöknek nem mehettem, ahhoz nem volt semmi tehetségem. Jogra... őszintén szólva nem nagyon vonzott. Akkor még eszembe se jutott, hogy a bölcsészkar elvégzése után kiadónál fogok dolgozni. Fel sem merült bennem. Pedig ez volt az álom. Radnóti-ról tudom, jó barátom volt, hogy olyan helyen akart dolgozni a háború után, ahol a könyvkiadói terveket egyeztetik. Afféle helyen, mint a mai Kiadói Főigazgatóság. Persze ő ezt nem éppen így képzelte, valamiféle szocialista tervezésre gondolt. Ő értett a könyv külséjéhez is, ez engem kevésbé érdekelt, őt annál inkább. Én csak könyvkiadói lektor szerettem volna lenni, mégpedig a Révai Könyvkiadónál. Nem azért, mert annak a kiadói programja tetszett a legjobban – bár... nem volt, ami jobban tetszett –, hanem azért, mert az ottani légkört tartottam a legvonzóbbnak. *Illés Endre* vezette, akit már ismertem. 1946-ban a belügyminisztériumban dolgoztam mint számvevőiségi főtanácsos. Nem szerettem, száműzetésnek éreztem. Ott, a belügyminisztériumban ért *Illés Endre* telefonja, nincs-e kedvem átmenni a Révaihoz lektornak. Ez egy ideig olyan volt, ami megfelelt az álmainak, de aztán ismét beborult az ég, egészen más lett a könyvkiadás. Dehát mégiscsak könyvekkel volt dolgom.

– *Az előbb Piroskáról kérdezett... Hát mi már előbb összekerültünk. Összekerültünk, szétváltunk, megint összekerültünk, és mindig száz akadálya volt annak... Nem száz, két akadálya volt – ami sokkal rosszabb –, hogy együtt is maradjunk. Egyik az én ódkodásom volt attól, hogy két művész... hát az borzasztó sors! Én eljutottam odáig – nagyon nagy lelki tréninggel –, hogy nem érdekelt a siker, a sikertelenség. De ugyanezt nem tudtam megtenni a másik nevében. Hogy mindegy legyen, van-e kiállítás, tetszik, nem tetszik... Ebben nem tudtam közönyös lenni. És borzasztó sors, vagy pálya, ha az ember a másikért függ a világ ítéletétől. Én legalábbis azt hittem, nem érdekel, hogy milyen fogadtatásra találnak a verseim. Aztán elérkezett egy olyan időpont, ami-*

kor nyilvánvalóvá vált, hogy erről nem lesz szó, egyikünknek sincsen pályája. Művészi pályája. Kilátástalannak láttam akkor, hogy könyveim, köteteim jelenjenek meg, az akkori körülmények között nem is vágyódtam rá, és Piroska sem festett olyant, aminek esélye lehetett volna arra, hogy kiállítsák. Szóval szüret, nyugodtan összeköthetjük az életünket, már nem kell a másik művészi pályájáért szorongani, aggódni, hiszen nincs is ilyen pálya. Fordítani azonban lehetett. Piroska pedig illusztrátor volt, de ez már egészen más. Dehát nagyon elkanyarodtunk a könyvtől, nem?

– *De igen. Ott hagytuk abba, hogy érettségi után nem tudták eldönteni, milyen egyetemre menjen. Ha jól számolok, 1928-ban érettségizett. Nem volt még numerus clausus, amely nemzetiségi és „faji” megkülönböztetés alapján szabta meg a felvehetőket számát?*

– Igen, hát erről szeméremből hallgattam. Arról beszéltem, mit csinál az ember egy bölcsészdiplomával, ha nem taníthat, dehát ott kezdődött, hogy bejut-e az egyetemre. Szó volt arról, hogy ha nem Pesten, akkor Pécsen vagy Szegeden, ha nem Magyarországon, akkor másutt. Apám akkor még jómódú ember volt, tehát megengedhette volna magának, hogy külföldön taníttasson. Mint ahogy akart is, hiszen – mondtam magának – eredetileg

textiliskolába akart küldeni, és választhattam Brünn és Grenoble között. Dehát én nem akartam. Ami nagy számárság volt, mert például Radnótinak milyen előnyére vált az a csehországi textiliskola, amit elvégzett. (Neki is textilnagykereskedő volt a nagybátyja, aki nevelte.) Hogy mit tanult ott kinn textilből, azt persze nem tudom, de sok minden mást megtanult. De még ha az egyetemre bekerülök is... Ha már ott numerus clausus volt, az elhelyezkedésnél pláne. És hogy felekezeti iskolába menjek tanítani – semmi pénzért... Akkor voltam a legradikálisabb.

Visszakanyarodva a könyvekhez: fájdalmas élményem volt, hogy tizenharmadik születésnapomra megkaptam a 110 kötetes Jókait, de rögtön el is zárták előlem, mondván, ez még nem nekem való. Amikor néhány év múlva apám átadta a könyvszekrény kulcsát, akkor már nem érdekelt. Később aztán megint érdekelt, de csak jóval később.

– *Úgy emlékszem a Nehéz szerelem című könyvéből, hogy mégiscsak sikerült hozzáférnie ahhoz a könyvszekrényhez még idejében.*

– Jókaihoz nem, az jól el volt zárva. De a többihez igen. Anyámat sokkal kevésbé zavarta, hogy én válogatás nélkül olvasok, ő már tudta, mennyire megváltozott a különböző olvasmányok korhatára az ő gyerekkorához képest. Jókait az iskola könyvtárából kaptam meg, és olvastam azt, ami nagyjából érdekelt. Otthon veszedelmesebb anyaghoz fértem hozzá, mert ugyanis a klasszikusok, a díszkiadások szép üvegtáblák mögött voltak, de a fiókok is rejtettek könyveket, és én azokhoz fértem hozzá, volt ott mindenféle könyv, szindarabok például, német nyelven, meg különböző erotikus könyvek. Ezeket is olvastam, de rám egyik sem volt olyan erotikus hatással, mint Jókai. Ezt apám nem tudta, de hát kevesen tudják, milyen erotikus Jókai. Ezt meg is írtam a *Nehéz szerelem*ben. Utána egyszer az uszodában egy irodalomtörténész szememre is vetette, miért írom én azt, hogy Jókainak erotikus hatása van. Rá nem volt. Úgy látszik, ezt csak olyanok tudják, akiknek van különleges...

– *Vevőkészülékük?*

– Igen, igen, vevőkészülékük van rá. Maga tudja, ugye? Na! – válaszol egyetértő bólintásomra. – Én azóta igazán sokat olvastam, pornográf filmet is láttam, de semmi nem volt olyan erotikus hatással rám, mint Jókai regényei. És nem csak az akkori tizenhárom éves fogékony lélekre volt ilyen hatással.

– *Már elhangzott a bűvös szó: könyvtár. Ez*

esetben az iskolai könyvtár. Érdekelne, milyen volt akkor egy jó humán gimnázium könyvtára.

– Jó volt. Legfeljebb politikailag szűrték, hogy, ami indexen van, az lehetőleg ne legyen benne. A Berzsényi Gimnázium, ami akkor a Markó utcában volt, most...

– ...a Kossuth Zsuzsa.

– Borzasztó. Ez is a Rákosi-rendszer bűne. A Berzsényi valahol kinn van... hol is...

– *A Huba utcában. A XIII. kerületben. Most is jó iskola. Sok nagyon tehetséges volt évfolyamtársam, ma már neves írók, jártak oda.*

– Sokan dicsérik a régi „Berzsényit”. Pedig nem volt ott a liberalizmusnak olyan paradicsomi állapota, mint ahogyan például Hegedüs Géza barátom emlékszik rá. Az igazgató konjunktúralovag volt, politikai konjunktúralovag. Ő sok mindent megengedhetett, amit más iskolaigazgatók nem. De én nem voltam megelégedve azzal a könyvtárral, mert én éppen akkor voltam kommunista. Konzervatívnak találtam. Kikölcsönöztem, amire szükségem volt, de olvasóterme nem volt a könyvtárnak, én meg különben sem szerettem soha olvasóteremben olvasni, soha nem szoktam rá. Ez a hátránya annak, ha valaki nem járt egyetemre. Bécsben aztán – nem is tudom, hogy kaptam rá – jártam az ottani nemzeti könyvtárban, és az Alkalmazotti és Munkáskamara Könyvtárában is, ott megtaláltam azt, amit abban az időben a legjobban kerestem – a politikát. Ráfanyalodtam a helyben olvasásra is, de igazában mindig otthon szerettem olvasni. Csak amire feltétlenül szükségem volt, azt olvastam ott, helyben.

– *De hát minden könyvet, amire az embernek a munkájához szüksége volna, nem lehet megvenni! A könyvesboltokban csak a legújabb termés van meg, az antikváriumokban érdekes régiék, de nem épp azok, amiket egy adott munkához keres az ember...*

– Megszeretni csak azt a könyvet tudtam mindig, ami megvolt. Szentkuthynál például borzasztó fontos az, hogy jelöli... azt mondaná más, firkálja a könyvet, a legszebb kiállítású könyveket is vastag, különféle színű ceruzajellel. Hát ezt nem lehet könyvtári könyvvel csinálni. Hogy ami igazán érdekel, azt ne a saját könyvemből olvassam... az lehetetlen. Amit itt lát, az persze kezelhetetlen. Ez a könyvtár elrákosodása!

– *Csakhogy olykor alapvető klasszikusokat sem lehet megvásárolni! Thomas Mann regényei a felszabadulás után hosszú éveken át nem voltak hozzáférhetők Magyarországon, manapság*

kezdik kiadni azokat a gondolkodókat, akikre a Nyugat költői, írói, Babits, Karinthy, Szerb Antal oly gyakran hivatkoztak; Freud, Jung, Adler, Ortega, Huizinga, Spengler, Nicolai Hartmann, Croce... Kerényi Károly is csak az utóbbi időben olvasható.

– Az ötvenes években nem lehetett kapni, persze. Erre való a Szabó Ervin Könyvtár. De kizárólag a magyar könyvkiadás alapján a harmincas években sem lehetett komolyan tájékozódni! Nyelveket kell tudni! A német egy ideig kitűnő közvetítő volt, németre egészen a hitlerizmusig szinte mindent lefordítottak. Túlzok, én is túlzok, mert a *Szabó Ervin Könyvtárból* igenis gyakran vettem ki könyveket. Sok mindent kölcsönöztem. Voltak olyan könyvek, amelyeket az ember nem vehetett meg. Túloztam, mert a *parlamenti könyvtárba is jártam*, ha meg akartam nézni valamit.

– *Bécsben is járt...*

– Volt abban egy kis sznobizmus is, a Burgba járni könyvtárba. Meg az *Arbeiterkammer* könyvtára. Mikor először voltam Londonban, akkor elvittek a *British Museum* könyvtárába, amiről versek szólnak, és ahol a *Pendragon legenda* kezdődik. Én nem éreztem Szerb Antal-i áhítatot. A könyvtáros, aki vezetett bennünket, megjegyezte: nem ez a világ legnagyobb könyvtára, hanem a moszkvai *Lenin Könyvtár*. Ebben ironia volt inkább, mint áhítat.

– *A Kelet-Európából jött vendégnek szólt?*

– Nem. Hanem hogy az oroszoknak mindenből a legnagyobb van, meg nem is elegáns, hogy „a legnagyobb”.

– *Akkor azt sem tudhatta meg, mennyi idő alatt lehet ott hozzájutni egy kért könyvhöz. És Bécsben?*

– Nem tudom. Nekem sok volt. De ott lehetett végre politikát olvasni. Rengeteget. Marxot. Elolvastam elejétől végig. Nem volt fölösleges. Stiliztikailag is nagyon fontos.

– *Jó stilizta? Én csak fordításból ismerem. Nekem inkább Engels volt olvasmányos.*

– Nagyon jó stilizta. Nagyon. Fordításban olvasta? Nekem az volt a belépőm a felszabadulás után – jól megvettem vele az ágyam –, hogy írtam a Marx-fordításokról. Borzasztóan fordítják. Ha már filozófusokról van szó, akik nekem se kenyerem, gondolom, magának sem...

– *Attól függ melyik. Platón például...*

– De az más. Pszichológia, esszé. Kanttal vagy Hegellel sokkal nehezebben boldogultam. Pedig érdekelt. Marx sokkal olvasmányo-

sabb! Csak persze, úgy tűnik, hogy nem, mert közgazdasági műkifejezéseket használ. Sokkal rokonabb a legnemesebb zszurnalizmussal, mint ezek a filológus filozófusok. Majd egyszer olvassa el a cikkemet. *Irodalom és marxizmus* volt a címe. Abban megírom, hogy pusztán azért, mert a stílusát ennyire ellaposítjuk, bornírttá tesszük a gondolatait is. Engels jobban írt, de Marx sokkal vitriolosabb, rokonabb Heinével, mint Engels. Kantot untam, Hegelt is. Marxot soha. Ő nagyon vonzott. Még ma is élvezem. Legjobban a fiatalkori írásait. A *Tökében*, persze, már neki is tudósi ambíciói voltak, s ezek senkinek se tesznek jót. Még Marxnak se.

– *A Feuerbach-tézisekre emlékszem. Az egészen epigrammatikus.*

– Epigrammatikus! Ezt írtam az *Irodalom és marxizmusban*, és halálos ellenségem lett szegény Gáspár Bandi, mert nem gondoltam, hogy ezt egy ember fordította le, azt gondoltam, úgy hittem, hogy emögött az unalmas fordítás mögött egy tudós kollektíva van. Hát kiderült, hogy legalábbis a stilisztikai megformálás az övé volt. Marx mondatai ellentétekből állnak. Nem az, ami ez, hanem ez, ami az... Majdnem minden mondatában van valami só, valami bors. Én élveztem Marxot, na! És annál kevesebb *sznobizmussal*, mert tudtam, hogy Kantot kell, azt kéne szeretnem...

– *Bécsben, a húszas évek végén, harmincas évek elején semmi bonyodalmat nem okozott, ha valaki baloldali irodalmat olvasott?*

– Ez a szociáldemokrata Bécs volt! Gúnyolták néhány év múlva, hogy *die rote Kaiserstadt*, vagyis a vörös császárváros. Lenin összes műveit megvettem. Óriási kötetek voltak. Fogadásból egyébként, úgyhogy végül is nem került semmibe, mert egy barátom, osztálytársam azt mondta, ha én átviszem Lenint a határon, 25 vagy 30 kötet volt, vastag, feltűnő piros kötetekben, mindegyikben a fényképe, szóval, ha ezeket áthozom, akkor ő megfizeti. Arról nem szólt a fogadás, mi lesz, ha nem sikerül, de én végül is áthoztam. Mégpedig úgy, hogy a bécsi vonaton a könyveket egymás mellett elhelyeztem a poggyásztartóban. Vakmerő dolog volt, de mégis jó pszichológiával dolgoztam, nem dugtam el, sőt a legfeltűnőbb helyre tettem. Ki nézi azt, hogy ott fenn a csomagtartóban huszonöt vagy harminc vastag könyv van? Aztán egy-két év múlva elajándékoztam, pedig borzasztóan sajnáltam. Egyik barátomat elvitték, házkutatások voltak, és nem mertem Lenint megtartani. Már nem tudom, kinek adtam.

Amikor Bécsből hazajöttem, pénzt kellett keresnem. Akkoriban jártam a Fővárosi Könyvtárban (a mai Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár). Ott lehetett politikai, szociológiai műveket találni, de később is sokat használtam, amikor vallástörténettel kezdtem foglalkozni.

– *Mit jelentett akkor a vallástörténet? Kerényi Károly elképzeléseit? A klasszikus ókort? Mit volt érdemes akkor olvasni a Fővárosi Könyvtárban?*

– Összefolyik. Keresztény teológiát. Emlékszem, olvastam egy nem tudom hány kötetes dogmatörténetet. Nagyon tanulságos volt.

– *A munkásmozgalmi érdeklődés után befelfordulás következett a gondolkodásában vagy a korszellem változott?*

– A korszellem is változott. A munkásmozgalom nagy apálya következett 33 után. Legalábbis az én baráti köreimben. Csak elszánt mozgalmi emberek maradtak benn, de azok nem olvastak olyan sokat. Tudom, egyszer *Déry Tibor* azt mondta nekem, minek az. Egy írónak-költőnek elég, ha elolvas két brosúrát! Ez meg is látszott rajta. Ez az elég szűk intellektuális érdeklődés. Persze a politikai érdeklődéséről beszélek. Én rengeteget olvastam. Egy időben fontosnak tartottam még azt is, hogy följegyezzem.

– *Olvasónapló?*
– Olyasmi. Semmit a könyvekről, csak arról, mikor mit olvastam, csak a szerző és a cím. Kár, hogy az ostrom alatt elvesztettem.

– *Érdekelne ez az áttérés a politikáról a válástörténetre. Az ember mást vár a könyvtől, másféle élményt vagy tudást... Élményt vagy tudást?*

– A kettőt nem lehet szétválasztani. Tudásért olvastam az ilyenfajta könyveket. De abból, ami nem volt élmény, nem tudtam tudást meríteni. Kerényi Károlyt is a Fővárosi Könyvtárból olvastam, meg *Altheimet*, akire sokat hivatkozik. *Remannal* kezdtem. Aztán, hogy hogyan volt Bizánccban, majd az egyháztörténet, a katolicizmus következett... Akkoriban ha egy téma érdekelt, hat-nyolc kötetet is elolvastam, most meg olyan keveset... Nem tudok már prózát olvasni. Verset igen. Mindent, ami elém kerül folyóiratokban, meg amit elküldenek. Ellentmondásos dolog. Ma már nem tudnám elolvasni a saját prózámat.

– *Elég, ha mások, nem is kevesen, elolvasták-elolvassák. De hogyan fér el a mai lakásokban egy olvasni szerető ember könyvgyűjteménye? És vannak-e, lesznek-e olvasni szerető emberek a video korában?*

– Nem tudom, mi az a video. És különben sincs szükség sok könyvre. Kevés, jól válogatott, rendezett gyűjteményre van szükség. Nem hiszek azoknak, akik arról beszélnek, hogy fogynak az olvasók. Amikor a mi generációnk elindult, bennünket is szidott *Babits*, hogy nem ismerjük eléggé a világirodalmat. Ne higgye, hogy maguk műveletlenebbek, mint mi voltunk! Nem hiszek a statisztikákban. Talán csak arról van szó, hogy kevesebb a léha olvasó. Arra meg nincs is semmi szükség. Nézzék csak a tévét! De hogy csökkenne az olvasók száma? Hát ki hitte volna, hogy a háború alatt és utána ugrásszerűen megnő? Pedig így történt. Komoly, lebilincselő olvasmány nélkül nem hiszem, hogy valaha is meglesz az emberség. **Kartal Zsuzsa**

Könyvtárosegyesületünk fél évszázada (1972–1986)

1972 a Magyar Könyvtárosok Egyesületének életében fordulatot hozott. A fejlődés eddigi szakaszát látványosan zárta le az IFLA 1972 nyarán Budapesten tartott közgyűlése. A rendezés kiválóan sikerült, nagymértékben növelte a magyar könyvtárügy nemzetközi jó hírét.

Új utakon az egyesület

Nem lehetett azonban elhallgatni, hogy az egyesület működése akadozott, hiányosságok mutatkoztak. Ezekre először *Papp István*nak, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ akkori vezetőjének a *Könyvtáros* 1971. novemberi számában megjelent cikke hívta fel a figyelmet. Papp István véleménye szerint nem elég a napi munka becsületes elvégzése, a saját intézmény koordináta-rendszerében való gondolkodás. Ez utóbbit ki kell terjeszteni a könyvtárügy egészére. Ehhez azonban megfelelő szervezet kell, továbbá az, hogy az egye-

ületet tekintsék mindenütt nagykorúnak, adjanak neki feladatokat, a minisztérium tegeje lehetővé az önálló kezdeményezést, külföldi tanulmányutak, kiténtetések odaitélésében vegye figyelembe az egyesület javaslatait, bízzák rá a negyedik országos könyvtárügyi konferencia rendezését. Az egyesület jelentessen meg kiadványokat, módosítsa, illetve tegeje korszerűbbé alapszabályát, siettesse a szakmai szervezetek megalakulását, segítse működésüket, és mindezt magasabb, differenciált tagdíjjal teremtsen megfelelő anyagi alapot.

A cikknek eleinte nem volt visszhangja. Kár lett volna, ha az IFLA kongresszus zavartalan megrendezését belső ellentét nehezíti. A hiányosságokat azonban az elnökség is érezte. Ennek tulajdonítható, hogy a Debrecenben október elején tartott vándorgyűlés központi témájaként a könyvtárügy valamelyik ágazatának, a könyvtári szolgáltatásoknak, az információellátásnak problémáit választották, hanem az egyesület munkájának javítását. *Takács Miklós*, az egyesület alelnöke és *Zsidai*